

ZAŁĄCZNIK NR 3.

DO STRATEGII ROZWOJU GMINY KŁODZKO NA LATA 2016-2022

**RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
W SPRAWIE OPRACOWANIA
STRATEGII ROZWOJU GMINY KŁODZKO
NA LATA 2016-2022**

KŁODZKO 2016

Podczas tworzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Kłodzko na lata 2016-2022 przeprowadzono 2 spotkania konsultacyjne:

- I. spotkanie konsultacyjne – 19 listopada 2015 r. o godzinie 16:00
- II. spotkanie konsultacyjne – 8 stycznia 2016 r. o godzinie 16:00.

Spotkania odbyły się w Urzędzie Gminy Kłodzko zlokalizowanym w Kłodzku przy ul. Okrzei 8a. Na pierwszym spotkaniu konsultacyjnym zaprezentowano podstawowe dane statystyczne opisujące sytuację społeczno-gospodarczą gminy oraz uświadomiono znaczenie Strategii Rozwoju Gminy dla rozwoju lokalnego. Przedstawiono również planowaną strukturę dokumentu. Spotkania konsultacyjne miały na celu pozyskanie jak największej ilości informacji, oczekiwań, spostrzeżeń oraz wniosków do opracowywanego projektu Strategii, dlatego też najważniejszym etapem I Spotkania Konsultacyjnego były zajęcia warsztatowe. Uczestników spotkania podzielono na 4 grupy tematyczne, ich zadaniem było sprecyzowanie problemów dotyczących gminy oraz określenie potencjalnych sposobów ich rozwiązania. Sformułowania dotyczyły następujących obszarów tematycznych:

- gospodarka i turystyka – problemy związane m.in. z przedsiębiorczością, rozwojem gospodarczym w ścisłym jego rozumieniu, w tym również z sektorem rolniczym oraz branżą turystyczną,
- przestrzeń i infrastruktura – problemy związane m.in. z zagospodarowaniem przestrzennym, z infrastrukturą transportową i techniczną, mieszkalnictwem, terenami pod inwestycje, a także stanem technicznym budynków,
- społeczeństwo – problemy związane m.in. z dysfunkcjami społecznymi, aktywnością społeczności lokalnej,
- środowisko – problemy związane w szczególności ze stanem środowiska przyrodniczego, zanieczyszczeniem i degradacją środowiska oraz stopniem wykorzystania potencjału środowiska przyrodniczego.

Uczestnicy warsztatów zdefiniowali następujące problemy w poszczególnych obszarach tematycznych:

I. Problemy w obszarze PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA:

SPRECYZOWANY PROBLEM	PROPONOWANY SPOSÓB ROZWIĄZANIA
brak spójnego systemu wodno-kanalizacyjnego	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz dofinansowania do przydomowych oczyszczalni ścieków
niewielki stopień zgazyfikowania gminy	Lobbowanie na rzecz rozbudowy sieci gazowej
zły stan techniczny dróg powiatowych	Lobbowanie na rzecz poprawy oraz współfinansowanie przez gminę niezbędnych remontów
brak ciągów pieszo-rowerowych przy drogach	Lobbowanie oraz współfinansowanie niezbędnych inwestycji
braki w oświetleniu miejscowości przy drogach gminnych i powiatowych	Realizacja oświetlenia z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
brak terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oraz terenów pod działalność gospodarczą w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Opracowanie zmian Studium oraz MPZP
niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych	Budowa mieszkań przy wykorzystaniu środków zewnętrznych
zły stan techniczny obiektów zabytkowych	Lobbowanie, współpraca z właścicielami, dotacje gminy
brak miejsc parkingowych,	Budowa parkingów z wykorzystaniem dofinansowań
zły stan techniczny części obiektów użyteczności publicznej	Poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem środków zewnętrznych
zły stan infrastruktury rzecznej i brak zabezpieczenia przeciwpowodziowego	Lobbowanie, monitorowanie problemu

Tab. 1. Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców gminy Kłodzko w obszarze „Przestrzeń i infrastruktura”
 Źródło: Opracowanie własne

II. Problemy w obszarze GOSPODARKA I TURYSTYKA:

SPRECYZOWANY PROBLEM	PROPONOWANY SPOSÓB ROZWIĄZANIA
Słaba promocja gminy w sferze gospodarki	Pozyskanie nowych inwestorów poprzez promocję
Zły stan infrastruktury sprzyjającej przedsiębiorczości	Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego, uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych, rozbudowa sieci szerokopasmowej
Zła sytuacja na lokalnym rynku pracy	Organizacja szkoleń z zakresu pozyskiwania środków publicznych na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby i warunki
Zły stan sektora usług dla rolnictwa	Przetwórstwo warzyw, ubojnie

Brak informacji turystycznej	oznakowanie pomników przyrody, szlaków, zabytków
Nieodpowiednie wykorzystanie walorów środowiskowych i krajobrazowych gminy	Wytyczenie pieszych i rowerowych szlaków turystycznych i historycznych, wyznaczenie punktów widokowych

Tab. 2. Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców gminy Kłodzko w obszarze „Gospodarka i turystyka”

Źródło: Opracowanie własne

III. Problemy w obszarze SPOŁECZEŃSTWO:

SPRECYZOWANY PROBLEM	PROPONOWANY SPOSÓB ROZWIĄZANIA
Potrzeba doposażenia i termomodernizacji szkół i przedszkoli	Efektywne systemy grzewcze; przeprowadzenie niezbędnych inwestycji
Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach	Uruchomienia nowego żłobka w jednej z największych miejscowości, np. Krosnowicach; rozbudowa przedszkola w Jaskowej Dolnej
Występowanie patologii społecznych	Tworzenie świetlic środowiskowych, lokalnych grup wsparcia; zatrudnienie specjalistów; rozwiązania systemowe
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego	Reintegracja społeczna i zawodowa; tworzenie spółdzielni socjalnych; rewitalizacja społeczna
Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych, brak mieszkań chronionych	Budowa i tworzenie nowych mieszkań (adaptacje po byłej szkole); konieczność remontów mieszkań; tworzenie mieszkań chronionych
Brak miejsc pracy	Pozyskiwanie inwestorów, przygotowywanie terenów inwestycyjnych
Niezagospodarowane obiekty poprzemysłowe	Adaptacja na cele mieszkaniowe, inkubator przedsiębiorczości
Niewystarczająca liczba obiektów użyteczności publicznej	Budowa świetlic w Gorzuchowie, Droszkowie, Kamieńcu, Łącznej, Żelaźnie, Marcinowie i Roszycach; budowa siłowni zewnętrznych i boiska lekkoatletycznego w Odrzychowicach Kłodzkich, budowa parku linowo-wspinaczkowego; dostosowanie bibliotek do standardów europejskich, multimedia
Zły stan części obiektów kulturowych	Modernizacja OKSiR w Odrzychowicach, Wojborzu, Szalejowie Dolnym i Górnym
Wysoki poziom przestępczości	Zwiększenie liczby dzielnicowych, stworzenie straży gminnej

Tab. 3. Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców gminy Kłodzko w obszarze „Społeczeństwo”

Źródło: Opracowanie własne.

IV. Problemy w obszarze ŚRODOWISKO:

SPRECYZOWANY PROBLEM	PROPONOWANY SPOSÓB ROZWIĄZANIA
Obniżanie poziomu wód gruntowych, źle funkcjonujący system dostarczania wody	Poszukiwanie dodatkowych ujęć wody; rozbudowa sieci wodociągowej; prawne zabezpieczenie ujęć wody poprzez wyznaczenie strefy ochrony pośredniej
Funkcjonowanie przestarzałych, nieszczelnych szamb lub ich całkowity brak	Budowa kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków; pozyskiwanie środków zewnętrznych na dofinansowanie przyłączy dla odbiorców indywidualnych
Zanieczyszczenie powietrza spowodowane systemami grzewczymi i dużym natężeniem ruchu samochodowego	Gazyfikacja gminy; termomodernizacja budynków; rozwój technologii fotowoltaicznej; rozbudowa infrastruktury drogowej
Funkcjonowanie dzikich wysypisk, potrzeba selekcji i utylizacji odpadów	Monitoring; poszerzenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców; budowa sortowni odpadów; budowa nowoczesnego systemu utylizacji odpadów (np. ekospalarnia)
Niewystarczająca ochrona terenów zielonych	Program ochrony środowiska lokalnego; rozwój edukacji wczesnoszkolnej; lokalne akcje proekologiczne (nasadzenia drzew, sprzątanie „świata”)

Tab. 4. Problemy zdiagnozowane przez mieszkańców gminy Kłodzko w obszarze „Środowisko”

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto w ramach I etapu konsultacji zaprojektowano kwestionariusz, który dystrybuowano wśród mieszkańców gminy w wersji papierowej oraz udostępniono elektronicznie na witrynie internetowej gminy Kłodzko. Każdy kwestionariusz składał się z arkusza zawierającego 11 pytań pogrupowanych w następujące kategorie tematyczne:

- Przestrzeń i Infrastruktura,
- Społeczeństwo,
- Środowisko,
- Turystyka.

Wypełnione kwestionariusze w wersji papierowej dostarczane były do Urzędu Gminy Kłodzko. W ramach badania zebrano 355 kwestionariuszy. Wyniki zostały zaprezentowane w postaci graficznej oraz wzbogacone o komentarz.

OCENA STANU INFRASTRUKTURY

Ryc.1. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 1.

Źródło: Opracowanie własne.

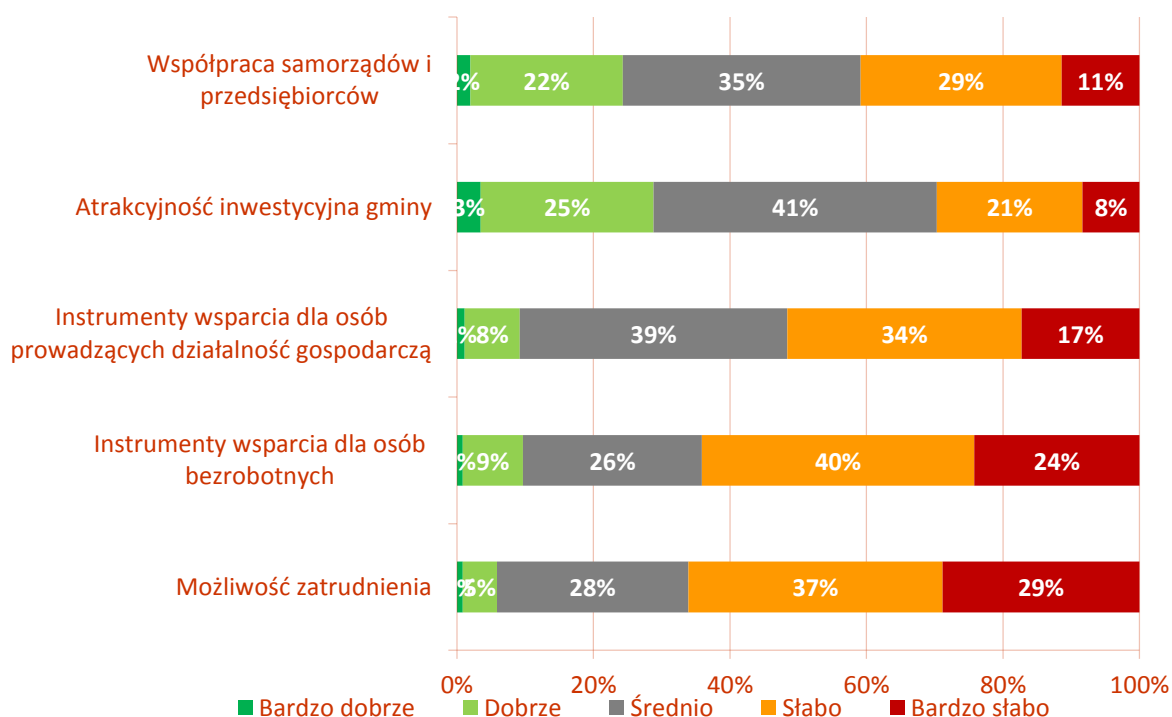
Analizując odpowiedzi na pierwsze pytanie należy zwrócić uwagę na wysokie zróżnicowanie ocen poszczególnych elementów. Najwięcej negatywnych ocen otrzymały kategorie: „ścieżki rowerowe”, „chodniki” i „parkingi”, nieco mniej „infrastruktura kanalizacyjna”

i „infrastruktura drogowa”. W przypadku oceny infrastruktury kanalizacyjnej występuje jednocześnie 35-procentowy udział odpowiedzi „dobrze” oraz wysoki udział ocen o charakterze negatywnym, co wskazywać może na zróżnicowanie stanu rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy.

Pozytywnie ocenianymi kategoriami były natomiast: „infrastruktura edukacyjna”, „infrastruktura sportowo-rekreacyjna”, „sieć oświetlenia ulicznego” i „sieć wodociągowa”, a także „infrastruktura kulturalna”. Ostatnia wymieniona kategoria wyróżnia się ponadto dużym udziałem odpowiedzi „średnio” w ogólnej liczbie odpowiedzi, co sugerować może, że część respondentów widzi potencjał rozwoju obiektów związanych z tą kategorią. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku „infrastruktury ochrony zdrowia”, której oceny charakteryzują się przewagą odpowiedzi „średnio”.

OCENA SYTUACJI GOSPODARCZEJ I LOKALNEGO RYNKU PRACY

Ryc.2. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 2.

Źródło: Opracowanie własne.

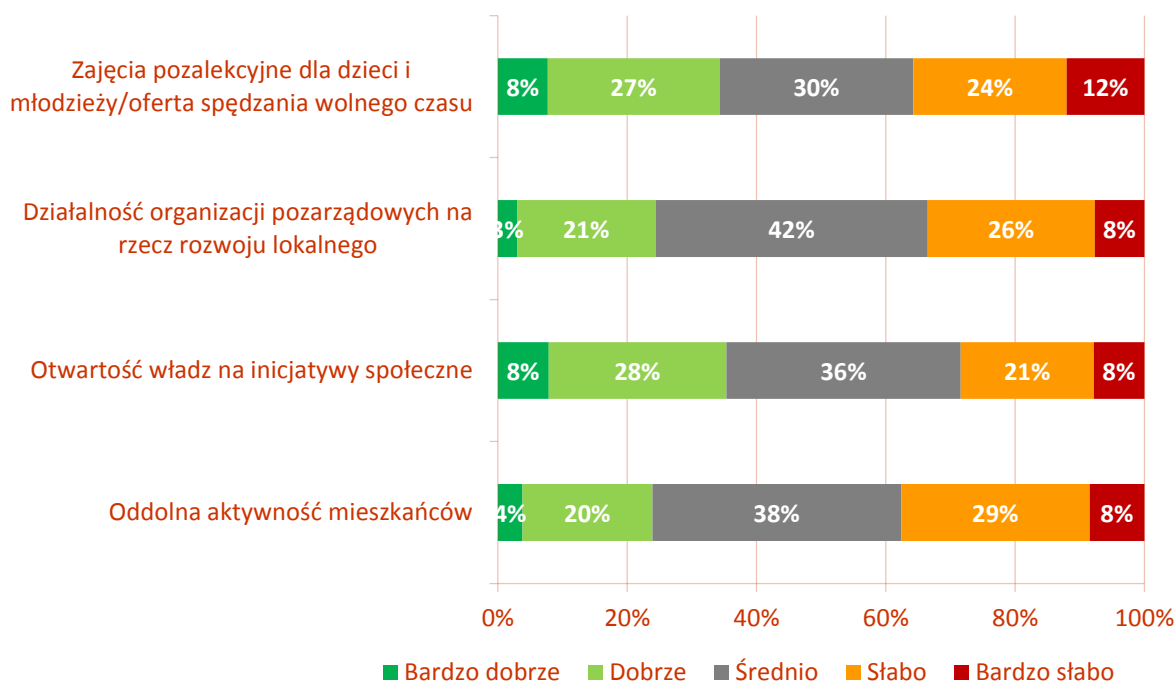
Odpowiedzi udzielone na drugie pytanie cechuje przewaga ocen o charakterze negatywnym. Należy zwrócić uwagę w szczególności na „możliwość zatrudnienia” oraz „instrumenty wsparcia dla osób bezrobotnych”, a także „instrumenty wsparcia dla osób prowadzących działalność gospodarczą”. Kategorie te charakteryzują się ponad 50 % odpowiedzi „słabo”

i „bardzo słabo”. Wysoki udział ocen negatywnych występuje również w przypadku „współpracy samorządów i przedsiębiorców”. „Atrakcyjność inwestycyjna gminy” posiada natomiast bardzo wysoki udział oceny „średnio” oraz podobny udział ocen o zabarwieniu negatywnym i pozytywnym. Taki rozkład ocen sugerować może problemy na lokalnym rynku pracy oraz trudności w znalezieniu zatrudnienia.

OCENA AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW I WSPÓŁPRACY SPOŁECZNEJ

NA TERENIE GMINY KŁODZKO

Ryc.3. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 3.

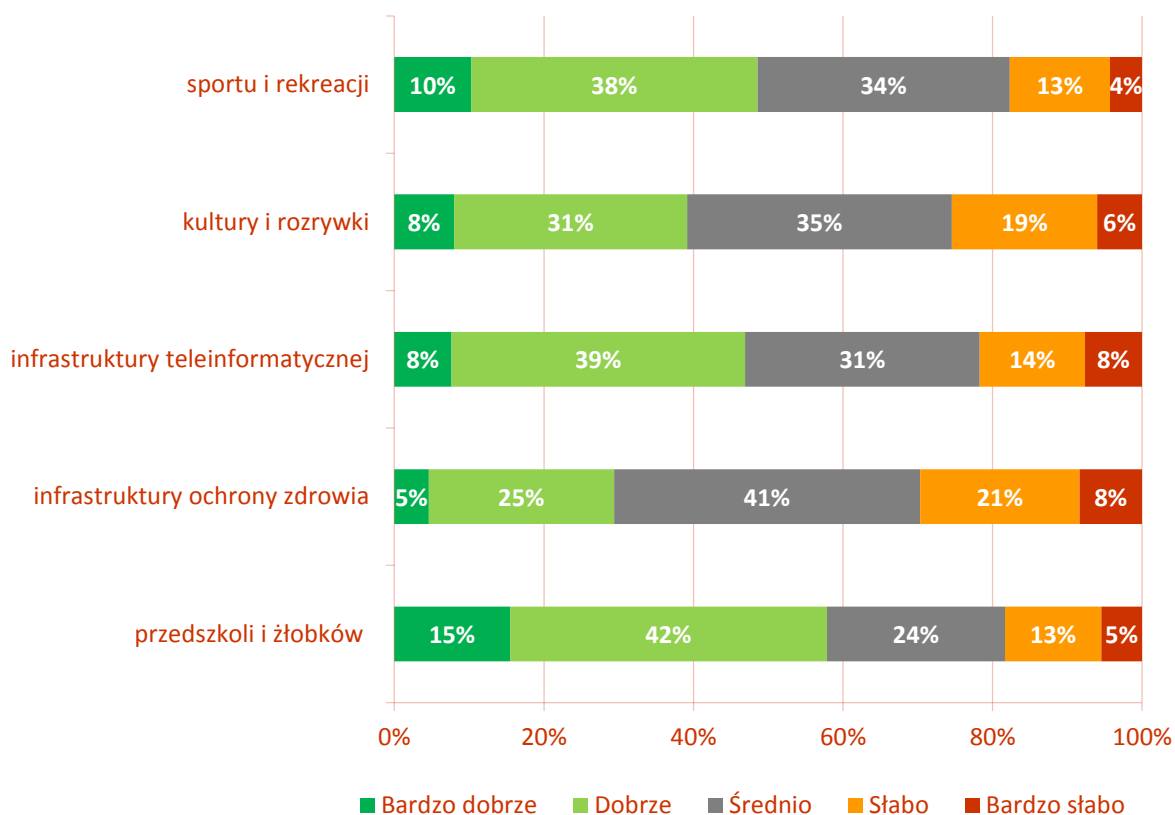
Źródło: Opracowanie własne.

Wśród odpowiedzi na trzecie pytanie zauważalna jest dominacja odpowiedzi „średnio” oraz porównywalna proporcja odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze” w stosunku do „bardzo słabo” i „słabo”. W przypadku „zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży/oferty spędzania wolnego czasu” oraz „otwartości władz na inicjatywy społeczne” widoczne jest niewielkie odchylenie ku ocenom pozytywnym, natomiast w przypadku pozostałych – negatywnym. W ramach każdej kategorii powinny zostać podjęte działania zmierzające do poprawy wyżej wymienionych elementów związanych z kapitałem społecznym.

**OCENA DOSTĘPNOŚCI DO OBIEKTÓW ZWIĄZANYCH
Z ZASPOKOJENIEM PODSTAWOWYCH POTRZEB**

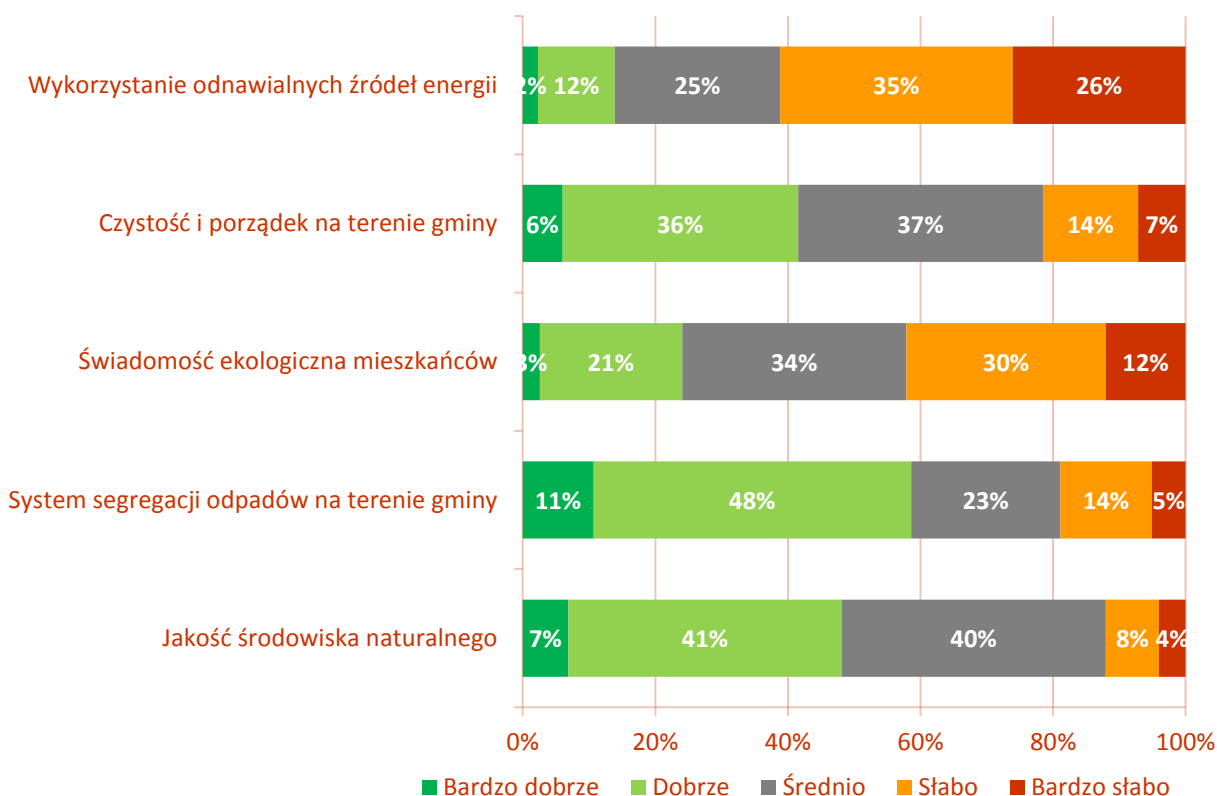
Ryc. 4. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 4.

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując dostępność do poszczególnych obiektów i terenów związanych z zaspokojeniem elementarnych potrzeb mieszkańców widoczna jest ocena dostępności „przedszkoli i żłobków” zdecydowanie odchylająca się ku odpowiedziom „dobrze” i „bardzo dobrze”. Podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku pozostałych elementów, z wyjątkiem „infrastruktury ochrony zdrowia”, do której dostępność 41 % respondentów oceniło jako „średnią”, i która posiada najwyższy odsetek odpowiedzi „słabo” i „bardzo słabo” spośród pozostałych kategorii.

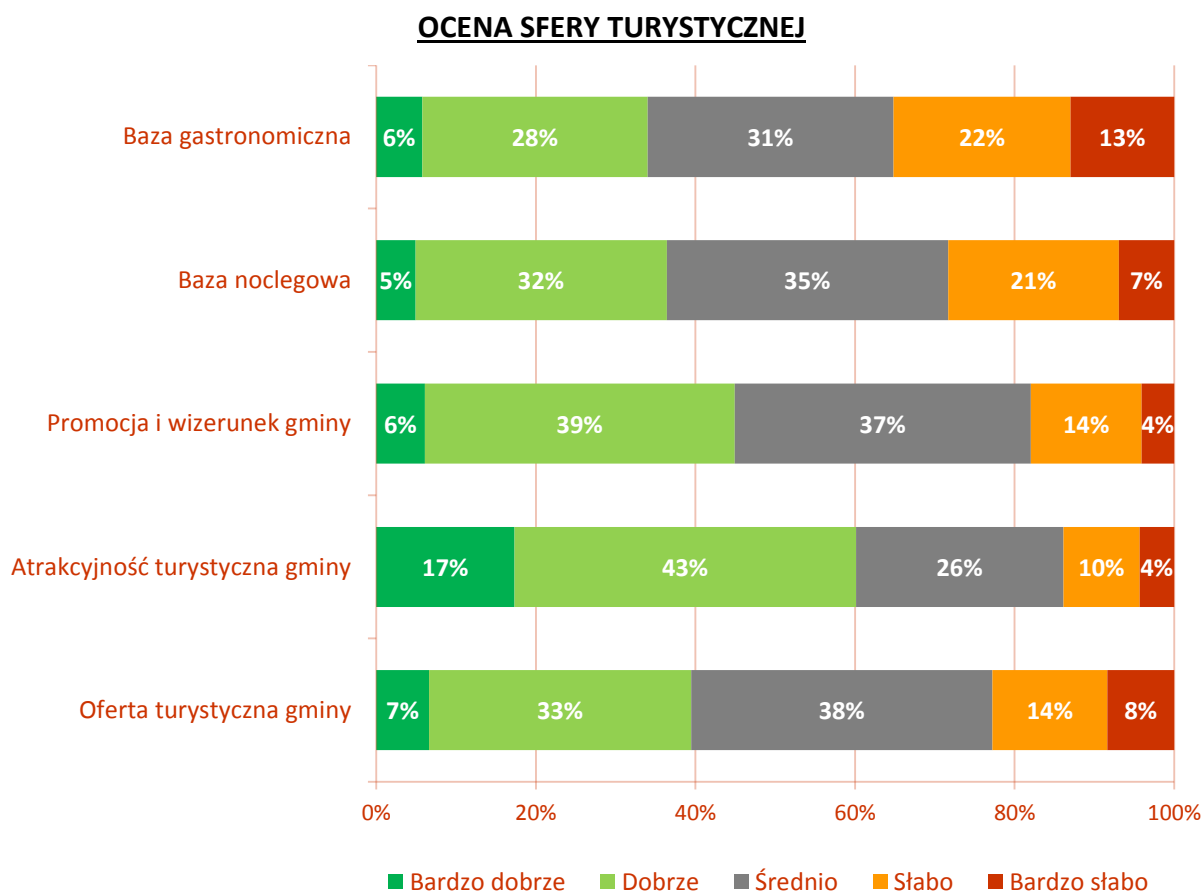
OCENA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Ryc. 5. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 5.

Źródło: Opracowanie własne.

Oceny związane ze środowiskiem naturalnym są zróżnicowane. Ankietowani negatywnie ocenili „wykorzystanie odnawialnych źródeł energii” (35 % odpowiedzi „słabo” i 26 % odpowiedzi bardzo słabo”) oraz „świadomość ekologiczną mieszkańców” (30 % odpowiedzi „słabo”, 12 % odpowiedzi „bardzo słabo”). Pozostałe kategorie charakteryzują się odpowiedziami odchylającymi się ku „dobrze” i „bardzo dobrze”, przy czym „system segregacji odpadów na terenie gminy” posiada największy udział ocen pozytywnych w ogólnej liczbie ocen. Ocena jakości środowiska naturalnego posiada natomiast największy spośród pozostałych kategorii udział odpowiedzi „średnio” (40 %), przy jednoczesnym drugim największym udziale odpowiedzi „dobrze” (41 %). Uzyskane wyniki wskazują na potrzebę edukacji ekologicznej mieszkańców gminy oraz podjęcia działań wspierających wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

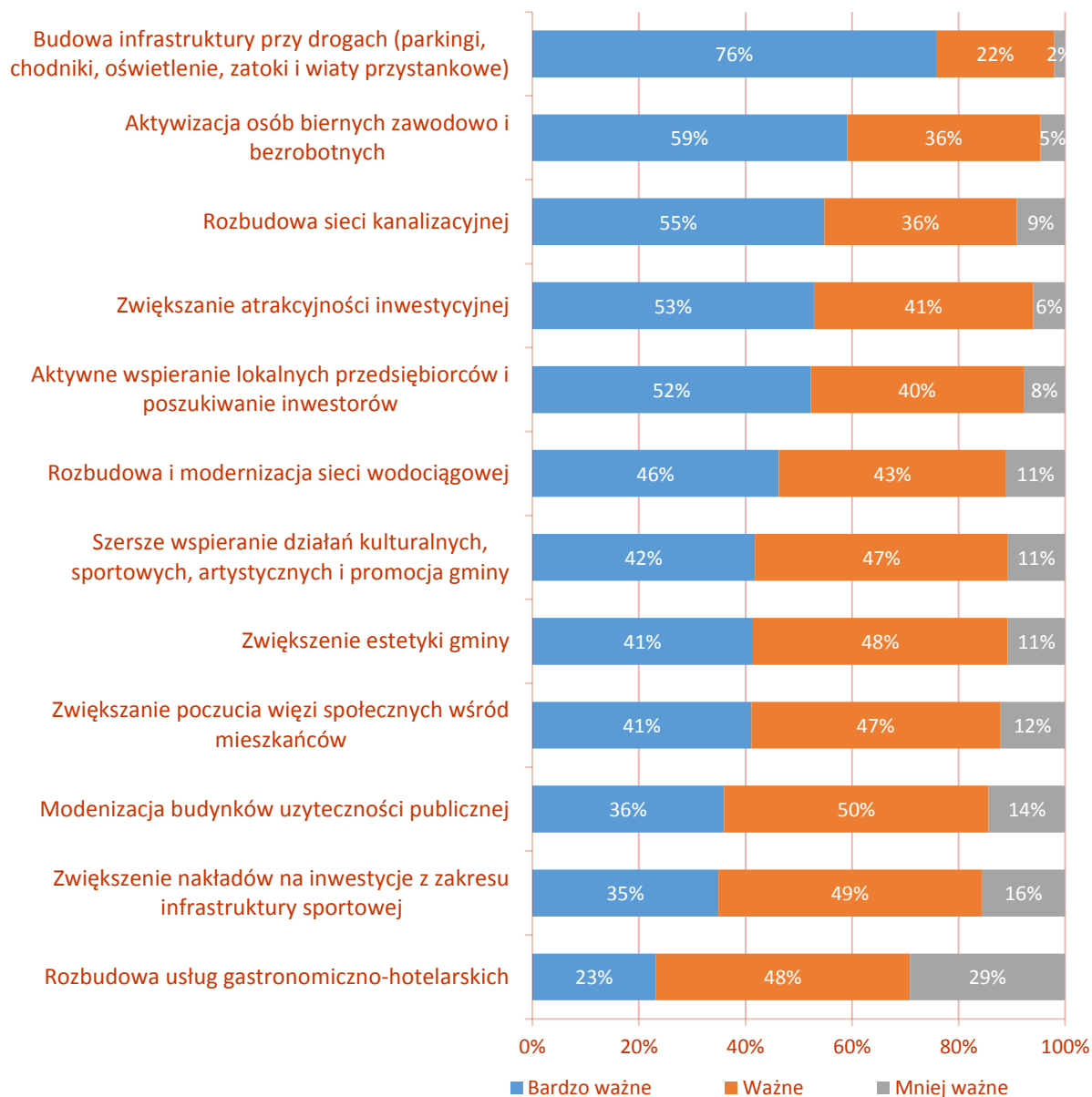

Ryc.6. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 6.
 Źródło: Opracowanie własne.

Sfera turystyczna odznacza się znaczną przewagą ocen pozytywnych. Jedynie w przypadku oceny „Bazy gastronomicznej” widoczne jest niewielkie odchylenie ku ocenom negatywnym. Największy udział ocen pozytywnych zyskała „Atrakcyjność turystyczna gminy” (17 % odpowiedzi „bardzo dobrze” i 43 % odpowiedzi „dobrze”), co świadczy o tym, że mieszkańcy są świadomi atrakcyjności gminy Kłodzko pod względem turystyki. Należy zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki udział odpowiedzi „średnio” w pozostałych kategoriach, sugerujący potrzebę działań na rzecz ich poprawy.

WSKAZANIE DZIAŁAŃ ISTOTNYCH DLA MIESZKAŃCÓW

Ryc.7. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 10.

Źródło: Opracowanie własne.

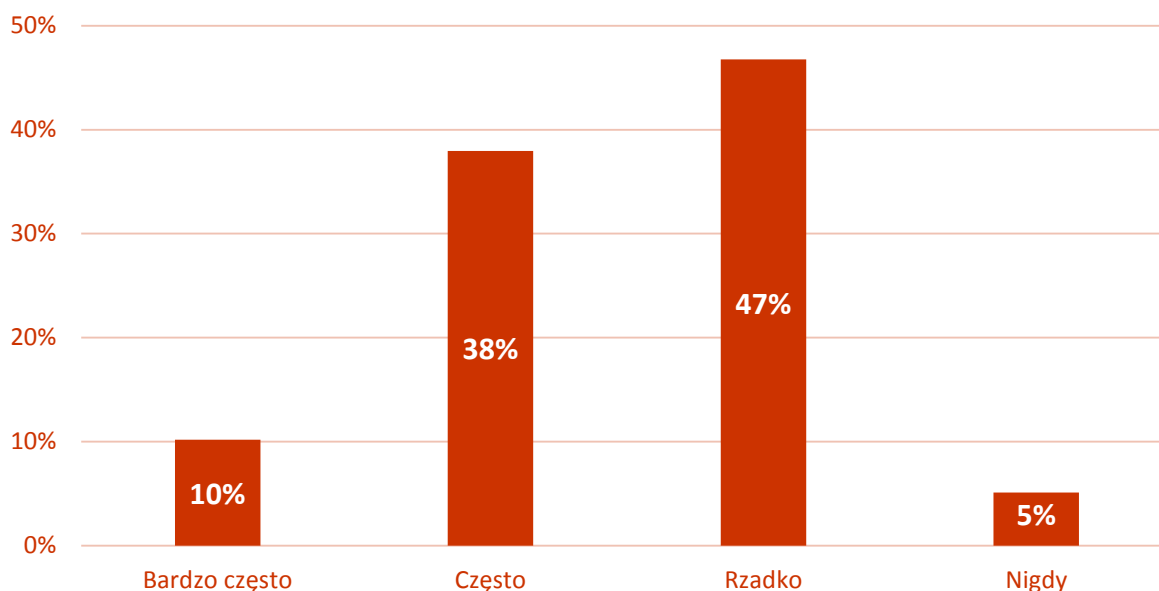
Spośród wymienionych działań jako najistotniejsze większość respondentów wskazała budowę infrastruktury przy drogach. Zaledwie 2 % ankietowanych oznaczyło to zadanie jako mniej ważne, co świadczy o wspólnym stanowisku mieszkańców dotyczącym jego wagi. Wśród innych działań, których liczba ocen „bardzo ważne” przewyższa liczbę ocen „ważne” znalazły się: aktywizacja osób biernych zawodowo i bezrobotnych, rozbudowa sieci kanalizacyjnej, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, aktywne wspieranie lokalnych

przedsiębiorstw i poszukiwanie inwestorów oraz rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej. Pozostałe zadania cechują się przewagą odpowiedzi „ważne”, przy czym należy zaznaczyć, że rozbudowa usług gastronomiczno-hotelarskich posiada największy udział odpowiedzi „mniej ważne” spośród pozostałych działań.

UCZESTNICTWO W WYDARZENIACH KULTURALNYCH NA TERENIE GMINY KŁODZKO

Zadanie polegało na określeniu, czy i jak często respondent bierze udział w wydarzeniach kulturalnych organizowanych na terenie gminy Kłodzko. Istniały 4 możliwości odpowiedzi: bardzo często, często, rzadko, nigdy.

Ryc.9. Graficzna prezentacja odpowiedzi na pytanie 8.

Źródło: Opracowanie własne.

Prawie połowa ankietowanych osób stwierdziła, że rzadko bierze udział w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy Kłodzko. Jednocześnie 38 % respondentów często uczestniczy w takich wydarzeniach, a 10 % - bardzo często.

ORGANIZOWANE/BRAKUJĄCE WYDARZENIA KULTURALNE NA TERENIE GMINY KŁODZKO

W pytaniu respondent został poproszony o wymienienie wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie gminy Kłodzko, w których brał udział oraz wskazanie brakujących wydarzeń kulturalnych. Większość udzielonych odpowiedzi była dość ogólna.

Wśród najczęściej wskazywanych wydarzeń, w których respondenci uczestniczyli pojawiały się:

- dożynki,
- festyny,
- festiwale,
- biegi górskie i inne wydarzenia sportowe,
- wydarzenia organizowane przez szkołę,
- wydarzenia organizowane przez Ośrodek Kultury Gminy Kłodzko,
- wydarzenia okolicznościowe,
- koncerty.

Wśród brakujących wydarzeń mieszkańcy gminy wskazywali najczęściej:

- koncerty,
- spektakle teatralne,
- wszelkie wydarzenia dla dzieci i młodzieży,
- spotkania ze znanymi osobami,
- wydarzenia taneczne,
- wydarzenia integrujące mieszkańców.

Należy dodać, iż niejednokrotnie respondenci błędnie odpowiadali na pytania wskazując w brakujących wydarzeniach m.in.: basen i saunę. Zdarzały się również odpowiedzi sugerujące, iż na terenie gminy nie brakuje wydarzeń kulturalnych. Były to jednak odpowiedzi jednostkowe.

WSKAZANIE SŁABYCH I MOCNYCH STRON GMINY KŁODZKO

Odpowiedzi na pytanie otwarte związane ze wskazaniem mocnych oraz słabych stron gminy Kłodzko były zróżnicowane, jednak część z nich wielokrotnie powtarzała się.

Do najczęściej wskazywanych przez respondentów mocnych i słabych stron gminy Kłodzko należą:

MOCNE STRONY GMINY KŁODZKO	SŁABE STRONY GMINY KŁODZKO
<ul style="list-style-type: none"> • walory krajobrazowe, • położenie geograficzne, • atrakcyjność turystyczna, • obszary leśne, 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan techniczny dróg, • wysoka stopa bezrobocia, • niewystarczająca długość dróg rowerowych,

<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura edukacyjna, • świeże powietrze, • rozwój agroturystyki, • infrastruktura sportowa, • obiekty zabytkowe, • aktywność władz samorządowych, • oferta kulturalno-rozrywkowa, • transgraniczne położenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan infrastruktury turystycznej, • braki w zakresie bazy noclegowej, • zbyt mała liczba parkingów, • niewystarczająca liczba miejsc pracy, • braki w zakresie oświetlenia ulicznego, • mało urozmaicona oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, • słaba promocja gminy, • brak sieci kanalizacji sanitarnej w znacznej części gminy, • patologie i ubóstwo.
--	---

Tab. 5. Najczęściej wskazywane mocne i słabe strony gminy Kłodzko.

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie informacji uzyskanych podczas spotkania konsultacyjnego oraz na podstawie wyników badań kwestionariuszowych sformułowano następujące problemy mieszkańców gminy Kłodzko:

- braki w zakresie infrastruktury transportowej,
- brak spójnego systemu infrastruktury wodno-ściekowej,
- niewystarczający poziom gazyfikacji gminy,
- zły stan techniczny infrastruktury drogowej, w szczególności dróg powiatowych,
- niewystarczająca ilość dróg rowerowych i chodników,
- brak spójnej sieci oświetlenia ulicznego,
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych,
- zły stan techniczny części obiektów użyteczności publicznej,
- występowanie zagrożenia powodziowego,
- zła sytuacja na lokalnym rynku pracy,
- występowanie patologii społecznych,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- zbyt mała ilość pieszych i rowerowych szlaków turystycznych i historycznych oraz punktów widokowych,
- niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach.

Podczas II spotkania konsultacyjnego zaprezentowano zdiagnozowane w trakcie I spotkania problemy, a także przedstawiono wyniki badania kwestionariuszowego. Najważniejszym punktem spotkania była prezentacja projektu założeń dokumentu, tzn. misji i wizji, a także celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, a następnie dyskusja na temat zaprezentowanych treści. Po spotkaniu konsultacyjnym projekt założeń dokumentu, uzupełniony o uwagi wniesione podczas spotkania, został udostępniony na stronie internetowej gminy Kłodzko wraz z formularzem zgłaszania uwag. Wpłynął jeden wypełniony formularz zgłaszania uwag, przesłany przez pama Artura Prottunga reprezentującego Fundację Aktywnego Rozwoju. Zgłoszono następujące uwagi:

- **cel operacyjny 2.1. Renowacja, ochrona i promocja obiektów dziedzictwa kulturowego:**

„Gmina Kłodzko posiada na swoim terenie wiele zabytków o charakterze sakralnym (kościół, kapliczki, cmentarze, figury przydrożne, itp.), jak również architektury świeckiej (budynki mieszkalne i gospodarcze, gospodarstwa, pałace itp.) i przemysłowej (elektrownie wodne, bud. Inżynierii lądowej i wodnej), dlatego wymaga większej koncentracji uwagi, gdyż może być i powinna, powiązana z promocją walorów turystycznych gminy. Należałoby dopisać w tym działaniu konieczność skatalogowania posiadanych dóbr dziedzictwa kulturowego i historycznego zawierającego informacje o obecnym stanie technicznym danego obiektu oraz zakresem prac naprawczych/konserwacyjnych.”

Wniosek odrzucono.

Powód: Strategia Rozwoju Gminy Kłodzko wyznacza jedynie kierunki działań, natomiast proponowana poprawka związana jest z przeprowadzeniem konkretnego przedsięwzięcia. Należy dodać, iż miejscem skatalogowania dóbr dziedzictwa kulturowego i historycznego jest gminny rejestr zabytków.

- **cel operacyjny 2.2. Podejmowanie działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i poprawy efektywności energetycznej budynków:**

„Pobudzenie działań proekologicznych można osiągnąć przez wprowadzenie programu dotacyjnego dla osób zainteresowanych montażem urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, który może być wpisany jako jeden z kierunków działań.”

Wniosek odrzucono.

Powód: Strategia Rozwoju Gminy Kłodzko wyznacza jedynie kierunki działań, natomiast proponowana poprawka również jest związana z realizacją konkretnego przedsięwzięcia.

Należy dodać, że działanie to wpisuje się w kierunek działań: **promocja wymiany systemów ogrzewania na nowoczesne i ekologiczne oraz montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii,**

- **cel operacyjny 4.4. Budowa i rozwój obiektów służących integracji społecznej:**

„Wsparcie działań integrujących społeczność lokalną podejmowanych przez Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji Gminy Kłodzko i organizacje pozarządowe. – Zapis ten powinien być rozszerzony o Bibliotekę Publiczną Gminy Kłodzko.

Powinien też pojawić się zapis dot. Rozbudowy Centrum Integracji Społecznej o kolejne warsztaty, gdyż CIS posiada ofertę, dzięki której osoby wykluczone społecznie wracają do społeczności, będąc w pełni samodzielnymi i niezależnymi od OPS.

Wniosek przyjęto.

Do kierunku działań „**wsparcie działań integrujących społeczność lokalną podejmowanych w szczególności przez Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji Gminy Kłodzko i organizacje pozarządowe**” dodano **Centrum Integracji Społecznej, Bibliotekę Publiczną Gminy Kłodzko i organizacje pozarządowe.**

„Dodatkowo istotne jest zwiększenie kompetencji osób obsługujących ww. instytucje jak i pracowników świetlic wiejskich oraz organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków z zewnętrznych źródeł, animacji kulturowej i prowadzenia zajęć z dziećmi i osobami dorosłymi (warsztaty plastyczne, festyny, itp.)”

Wniosek przyjęto.

W zakresie **celu operacyjnego 4.2. Włączenie społeczne, przeciwdziałanie ubóstwu i patologiom społecznym** sformułowano następujący kierunek działań: **działania skierowane na rozwój kompetencji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, pracowników świetlic oraz organizacji pozarządowych.**

Ponadto uwzględniono szereg poprawek zgłoszonych przez pracowników Urzędu Gminy Kłodzko, polegających na zmianie brzmienia zdefiniowanych w projekcie założeń dokumentu kierunków działań oraz dodania nowych.

W ramach II etapu konsultacji udostępniono drogą elektroniczną roboczą wersję Strategii oraz formularz zgłaszania uwag. Na tym etapie wpłynęły 2 wypełnione formularze. Pierwszy zgłoszony został przez pana Artura Prottunga reprezentującego Fundację

Aktywnego Rozwoju, natomiast drugi przez panią Małgorzatę Pajor-Pijanowską z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko.

L.P.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie autora uwagi	Komentarz
1.	Spis treści	Złe numeracja stron względem spisu treści	-	Dokonano aktualizacji spisu.
2.	Pomoc społeczna	CYTAT: Na terenie gminy funkcjonuje również Centrum Integracji Społecznej Gminy Kłodzko, będące instytucją ekonomii społecznej, która działa jako samorządowy zakład budżetowy. <i>(Na terenie gminy funkcjonują dwa Centra Integracji Społecznej, będące instytucjami ekonomii społecznej, jedno działające jako samorządowy zakład budżetowy, drugie prowadzone przez organizację pozarządową)</i>	Oba CIS zostały powołane w tym samym czasie, oba również posiadają siedzibę w tym samym budynku. Główna różnica wynika jedynie z możliwości objęcia swym działaniem przez CIS prowadzony przy organizacji pozarządowej, całego powiatu.	Poprawkę przyjęto
3.	Kapitał społeczny	CYTAT: Do organizacji społecznych współpracujących z gminą Kłodzko należą:... <i>(Do organizacji zarejestrowanych na terenie Gminy Kłodzko należą...)</i>	<p>Przy sformułowaniu „współpracują”, należałoby podać na jakiej podstawie realizowana jest współpraca, czy poprzez podpisanie porozumienia, czy też wynika z realizacji projektów w ramach ogłaszanych przez UG konkursów.</p> <p>Kapitał społeczny budują również organizacje pozarządowe, które nie korzystają ze środków finansowych gminy a mimo to realizują działania integracyjne, kulturowe, doradczo-konsultacyjne, itp., a zostały pominięte.</p> <p>Przy wymianianiu Kluby sportowe – zapomniano wymienić Klub Lekkoatletyczny „Ziemia Kłodzka”.</p> <p>Należałoby zweryfikować, czy wszystkie wymienione organizacje prowadzą jeszcze rzeczywistą działalność czy widnieją jedynie „w rejestrze”.</p>	<p>Poprawkę odrzucono – brak danych dot. wskazanych organizacji</p> <p>Poprawkę przyjęto</p> <p>Weryfikacja zbędna. Dokument zawiera katalog organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje gmina Kłodzko</p>

		<p>pozyskano na realizację zadań 28 254 028,99 zł³.)</p>		
8.	PARTYCYPACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	<p>CYTAT: 1. Podstawą prawną przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie gminy jest artykuł 5a, ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515), które posiadają następujące brzmienie: „1. W przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzone na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. 2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy.”.</p> <p>2 – Na drugim spotkaniu... (Na drugim spotkaniu, które odbyło się ....)</p>	<p>1 – W opisie jest odwołanie się do ustawy, w którym jest mowa, że zasady i tryb przeprowadzenia konsultacji określa uchwała gminy. Nie podano nr uchwały w tym zakresie.</p> <p>2 – Nie podano daty tego spotkania tak, jak zrobiono to przy opisie pierwszego. Dodatkowo podano, że tylko 355 ankiet zostało wypełnionych przy informacji, że na terenie gminy mieszka 17247 os. Stanowi to około 2%, co może budzić wątpliwości, czy zebrany materiał rzeczywiście przedstawia potrzeby mieszkańców.</p>	<p>Z powodu błędnej interpretacji zapisu ustawy, która <i>de facto</i> odnosi się do spraw ważnych dla gminy, rozumianych jako sprawy takie, jak: łączenie lub podział gmin/sołectw, przedmiotowy zapis usunięto. Sprawy te wiążą się z pewną trwałością i niezmiennością, natomiast Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem, którego założenia zezwalają na dokonywanie aktualizacji. Jednocześnie należy dodać, że prowadzenie konsultacji społecznych podczas opracowywania dokumentu Strategii Rozwoju Gminy wynika bezpośrednio z metodologii, której nieodłącznym elementem jest partycypowanie społeczności lokalnej.</p> <p>Poprawkę przyjęto</p>

9.	PARTYCYPACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	Sprawozdanie ze spotkań konsultacyjnych oraz wyniki badania kwestionariuszowego znajdują się w raporcie stanowiącym Załącznik nr 2 do niniejszej Strategii.	Brak załącznika nr 2	Załącznik dotyczy całego procesu prowadzenia konsultacji - włącznie z okresem zgłaszania uwag. Zostanie załączony po zakończeniu procedury konsultacyjnej.
10.	Tab. 15. Uszczegółowienie celów operacyjnych przez kierunki działań	KIERUNKI DZIAŁAŃ 1.2. Tworzenie warunków do rozwoju branży turystycznej	Propozycja dopisania: - zwiększenie atrakcji turystycznych poprzez budowę punktów i wież widokowych, - organizacja imprez skierowanych do osób odwiedzających Gminę Kłodzko (turnieje, zawody, biegi przełajowe, rajdy, itp.)	Odrzucono. Proponowana zmiana wpisuje się w kierunek działań „budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej [...]”
11.	Tab. 15. Uszczegółowienie celów operacyjnych przez kierunki działań	KIERUNKI DZIAŁAŃ 1.3. Tworzenie spójnego systemu promocji gospodarczej gminy z uwzględnieniem sektora turystycznego * skuteczniejsza współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie promocji regionu, (* skuteczniejsza współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji regionu,)	Organizacje pozarządowe są najlepszymi ambasadorami promującymi gminę kłodzko, gdyż realizują swoją misję opartą na pasji a nie na realizacji zakresu obowiązków w przypadku JST.	Poprawkę przyjęto
12.	Tab. 15. Uszczegółowienie celów operacyjnych przez kierunki działań	KIERUNKI DZIAŁAŃ 4.2. Włączenie społeczne, przeciwdziałaniu ubóstwu i patologiom społecznym	Propozycja dopisania: - dążenie do zwiększenia realizacji projektów mających na celu niwelowanie różnic społecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i niwelowania przemocy w szkołach.	Odrzucono Proponowana poprawka wpisuje się w: „podejmowanie działań mających na celu ograniczenie patologii społecznych [...]”
13.	Tab. 15. Uszczegółowienie celów operacyjnych przez kierunki działań	Cała tabela Propozycja dołożenia kolumny zawierającej wskaźnik ilościowy do planowanego osiągnięcia.	Mierzalne wskaźniki pozwolą na dużo lepszy monitoring i sam proces ewaluacji. Wskaźniki do osiągnięcia zależne są tylko od Rady Gminy, która uchwałą przyjmie niniejszą strategię. Brak wskaźników skutkować będzie tym, że nie będzie wiadomo czy dany kierunek działania jest realizowany we właściwym stopniu czy też należy zintensyfikować działania by zapewnić realizację	Wskaźniki znajdują się w rozdziale Wdrażanie i Monitoring

			kierunku działania.	
14.	Wdrażanie i monitoring	<p>CYTAT: 1-Niezbędne jest sukcesywne wdrażanie jego postanowień, monitoring osiąganych efektów i ich ocena.</p> <p>2 – W celu usprawnienia tego procesu zakłada się powołanie specjalnego zespołu zadaniowego, tzw. Zespołu ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Kłodzko, któremu przewodniczyć będzie Wójt Gminy Kłodzko</p>	<p>1 – W jaki sposób ma być prowadzony monitoring efektów skoro nie są sprecyzowane, mierzalne.</p> <p>2 – Brak informacji w jaki sposób będą powołane osoby do wymienionego zespołu.</p>	<p>Wskaźniki są miernikiem efektów</p> <p>Dodano informację</p>
15.	Tab. 18. Wskaźniki monitoringu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Kłodzko na lata 2016-2022	<p>CYTAT: 1 – Cel operacyjny 1.2. Tworzenie warunków do rozwoju branży turystycznej – Liczba osób zaangażowanych w prace nad opracowaniem strategii rozwoju turystyki (~~Liczba osób zaangażowanych w prace nad opracowaniem strategii rozwoju turystyki~~)</p> <p>2 – Propozycja dopisania: Liczba miejsc i wież widokowych</p> <p>3 – Nakład materiałów promujących gminę; (<i>Kolportaż i dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców</i>).</p>	<p>1 – Propozycja wykreślenia tego sformułowania, wynikająca z faktu, że liczba osób zaangażowanych nie ma wpływu na osiągnięcie celu.</p> <p>2 – Miejsca i wieże widokowe realnie wpłyną na podniesienie walorów turystycznych Gminy Kłodzko i tym samym rozwój branży turystyczne.</p> <p>3 – Nakład materiałów promocyjnych nie ma wpływu na promocję, właściwy poziom promocji możliwy jest do osiągnięcia pod warunkiem dotarcia do odbiorców, potencjalnych turystów krajowych i zagranicznych.</p>	<p>1 - Odrzucono. Liczba zaangażowanych osób jest miernikiem partycypowania społeczności lokalnej w tworzeniu strategii rozwoju turystyki Z tego też powodu ma ona znaczenie dla osiągnięcia celu, sprecyzowanego przez kierunek działań związany z tym.</p> <p>2 – Poprawkę przyjęto</p> <p>3 – Nakład materiałów ma wpływ na promocję, umożliwi rozdyskrebowanie większej liczby materiałów i tym samym dotarcie do szerokiego grona odbiorców.</p>
16.	Tab. 18. Wskaźniki monitoringu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Kłodzko na lata	<p>CYTAT: Cel operacyjny 2.4. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców: - Częstotliwość prowadzonych prac porządkowych na terenie miasta;</p>	<p>Gmina nie ma interesu na podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców miasta (jakiego?) a raczej gminy poprzez realizację prac porządkowych na terenie gminy.</p>	<p>Poprawkę przyjęto</p>

	2016-2022	<i>(-Częstotliwość prowadzonych prac porządkowych na terenie gminy);</i>		
17.	Tab. 18. Wskaźniki monitoringu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Kłodzko na lata 2016-2022	CYTAT: Cel operacyjny 4.2. Włączenie społeczne, przeciwdziałanie ubóstwu i patologiom społecznym:... Propozycja dopisania: - liczba szkoleń podnoszących kompetencję w szczególności OKSiR, Biblioteki Publicznej GK, CIS GK, OPS	Ciągłe podnoszenie kompetencji pracowników mających bezpośredni wpływ na mieszkańców gminy jest niezwykle ważnym dla osiągnięcia celów zamierzonych przez niniejszą strategię.	Poprawkę przyjęto